

Literatūra • menas • mokslas

DRAUGAS — šeštadieninis priedas

2002 m. kovo 30 d.

Nr. 62 (13)

Saturday supplement March 30, 2002

No. 62 (13)

Iš dulkių į amžiną laimę

Kun. Viktoras Rimšelis, MIC

Kai kurie korintiečiai pradėjo skelbti, kad nesą mirusiųjų prisikėlimo. Šv. Povilas pirmajame laiške tuos netikėjimus labai peikia ir bara. Jeigu nėra mirusiųjų prisikėlimo, tai ir Kristus nebuvo prikeltas. Tada tuščias mūsų skelbimas ir tuščias jūsų tikėjimas. Tuomet mes liekame melaginiai Dievo liudytojai, nes liudijame Dievo akys, kad Jis prikėlęs Kristų, kurio Jis nėra prikėlęs. Jeigu mirusieji negali būti prikelti, tai ir Kristus nebuvo prikeltas. Jeigu Kristus nebuvo prikeltas, jūs dar tebesate savo nuodėmėse. Taip pat ir užmigusieji Kristuje yra žuvę. Ir jei vien dėl šio gyvenimo dėjome savo vilčių į Kristų, tai mes labiausiai apgailėtini iš visų žmonių (1 Kor. 12-18). Šitaip yra sukurta mirusiųjų prisikėlimas su Kristaus prisikėlimu, apie kurį nėra jokios abejonės. Kristaus pasirodymai, Jo bendravimas su apaštalais ir kiti gyvybės ženklai labai aiškiai skelbia, Kristų po mirties esantį gyvą.

Sargybiniai prie kapo, apimti išgąstio, atbėgo į miestą ir pranešė aukštiesiems kunigams, kas buvo įvykę. Aukštieji kunigai, pasitarę su senjūnais, papirko sargybinius ir pamokė sakyti, kad, jiems bemiegant, Kristaus mokiniai, atėję naktį, Jį išvogę. Sargybiniai, paėmę pinigų, taip ir padarė, kaip buvo pamokyti. Čia irgi veikė velnias, senjūnus ir aukštuosius kunigus, kuriems nerūpėjo jokia teisybė (Mt. 28, 11-15).

Kai Viešpats Jėzus mirė ant kryžiaus, šventyklos uždanga perplyšo pusiau, žemė sudrebėjo ir uolos ėmė skeldėti. Šimtininkas Longinas ir kiti

su juo kareiviai labai išsigandę. Šimtininkas sakė: „Tikrai šitas buvo Dievo Sūnus“. Šventyklos uždanga perplyšius buvo ženklas, duotas aukštiesiems kunigams ir Rašto aiškintojams, kad Jėzus yra tasai, apie kurį pranašai skelbė, jog Jis yra Mesijas. Bet jie šio ženklo nepaisė. Jie vis tiek bandė nuslėpti Kristaus iš numirusiųjų prisikėlimą. „Atsivėrė kapų rūšiai, ir daug užmigusiu šventųjų kūnų prisikėlė iš numirusiųjų. Išėjo iš kapų po Jėzaus prisikėlimo, jie atėjo į šventąjį miestą ir daug kam pasirodė“ (Mt. 27, 51-54).

Kristus, prisikėlęs iš numirusiųjų, apsiėmė ir aplankė daugybę savo artimųjų draugų: Lozorį, piemenis, kurie pirmieji aplankė gimusį Jėzuliuką, ypač tuos, kurie dalinosi Juo kantiomis: po kryžium, ir daugelį kitų, kurie nėra aprašyti Evangelijose. Jis visų pirma aplankė savo Motiną Mariją, kuri žinojo, kad Jos Sūnus po tokių baisių kantių ir mirties bus gyvas ir gyvens danguje amžinai su dieviška garbe. Prisikėlęs iš numirusiųjų, Jėzus aplankė — prikėlė iš numirusiųjų — ir savo globėją šv. Juozapą, kurį Jis žemėje vadino savo tėvu. Jeigu šventųjų kūnai prisikėlė iš numirusiųjų, tai šv. Juozapas Dievo akys yra daug vertesnis už visus šventuosius. Jis juk buvo artimiausias ir mieliausias Švč. Mergelės Marijai ir Jėzui. Jeigu pranašas Elisas, kaip šv. Rašte parašyta, buvo degantių vežimų paimtas į dangų (4 Kr. 2, 1-13), tai jau tikrai šv. Juozapas buvo Dievui artimesnis, turėjo būti prikeltas iš numirusiųjų ir paimtas su kūnu į dangų. Kristus leido šv. Juozapui numirti, kad apsaugotų

jį nuo savo kancios ir mirties regėjimo.

Prisikėlus Viešpačiui iš numirusiųjų, aukštieji kunigai, senjūnai ir Rašto aiškintojai labai gerai žinojo, kas darosi Jeruzalėje, bet jie nenorėjo nei apie iš kapų prisikėlusius kalbėti, nei kitus įvykius priimti, kaip Jėzaus prisikėlimo ženklus. Jie labai pyko, kodėl apaštalai moko žmones ir skelbia mirusiųjų prisikėlimą Jėzaus pavyzdžiu. Į Jeruzalę suvažiavo daugybė žmonių su ligoniais, kuriuos apaštalai Jėzaus vardu stebuklingai gydė. Jeruzalėje susirinko tautos vadovai, senjūnai ir Rašto aiškintojai, taip pat vyriausias kunigas Anas Kajafas. Jie, pasistatę apaštalus prieš teismo tarybą, paklausė, kokia galia ir kieno vardu jie visa tai daro. Petras visų apaštalų vardu atsakė, kad visa tai vyksta Jėzaus Nazariečio vardu, kurį jūs nukryžiavojot ir kurį Dievas prikėlė iš numirusiųjų. „Jėzus yra akmuo, kurį jūs statytojai atmetėte ir kuris tapo kertiniu akmeniu, ir nėra niekame kitame išgelbėjimo, nes neduota žmonėms po dangumi kito vardo, kuriuo galėtume būti išgelbėti“ (Apt. 4, 11-12). Teismo taryba kelis kartus buvo uždariusi apaštalus kalėjime, bet jie, angelo išlaisvinti, ir vėl šventovėje skelbė apie Kristų ir Jo mokslą.

Vienas fariziejų, vardu Gamalielis, perspėjo tarybą, kad žydų vadovybė, aukštieji kunigai, taryba netaptų Dievo priešininkais. Taryba paklausė jo patarimo, jie pasišaukė apaštalus, juos nuplaskė, uždraudė kalbėti Jėzaus vardu ir paleido. O tie ejo iš tarybos džiaugdamiesi, kad dėl Jėzaus vardo užsitarnavo pnieką. Jie nesiliovė kiekvieną dieną mokyti šventykloje bei namuose ir skelbti gerąją naująją apie Jėzų — Mesiją“ (Apt. 5, 40-42).

Izraelio tauta yra viena tokia, kuri išsaugojo visam pasauliui žinią, kad yra tik vienas Dievas. Bet labai graudu, kad jos vadovybė tapo taip akla, jog nematė savo tautos žmoguje Dievybės ir kovodama bei persekiuodama tikinčiuosius, nematė, kad kovoja prieš patį Dievą. Gal ir čia visada vyko su šėtono pagalba ir įtaigijimu. O Viešpats Jėzus turi dievišką kantrybę ir visai žmonijai tokią meilę, kad lyg Jis to nežinotų. Kas pas mus yra kerštas, pas Dievą, taigi Kristų, tik meilė. Po prisikėlimo iš numirusiųjų Jėzus daugiausia bendravo su savo apaštalais. Baigdamas gyvenimą šiame pasaulyje, Jis apaštalams paliko įsakymą tęsti Jo pradėtą išganymo darbą: „Man duota visą valdžią danguje ir žemėje. Tad eikite ir padarykite mano mokinius visų tautų žmones, krikštydami juos vardu Tėvo ir Sūnaus, ir Šventosios Dvasios, mokydami laikytis visko, ką tik esu jums sakęs. Ir štai aš esu su jumis per visas dienas iki pasaulio pabaigos“ (Mt. 28, 18-20). Šv. Morkaus Evangelijoje yra parašyta: „Kas įtikės

Prisikėlimas.

Hans Pleydenwurff (1420-1472)

Velykų prisikėlimas

Kun. Valdas Aušra

Jono 20: 15-16: „Jėzus atsakė jai: Moteriške, ko verki? Ko ieškai? Ji manydama, kad jis esąs sodininkas, sako jam: 'Pone, jei tu ji nunešei, pasakyk man, kur ji padėjai, tai aš jį atsiimsiu.' Jėzus tarė jai: 'Marija! atsigręžusi, ji sakė jam hebraiškai: 'Rabuni!'“

Viešpats Jėzus prisikėlė iš mirties kapo! Aleliuja!

Praėjus Paschos šventei, moterys susiruošė prie savo mokytojo kapo. Jis mirė prieš pat prasidedant Šabui, dienos

ir pasikrikštys, bus išgelbėtas, o kas netikės, bus pasmerkta“ (Mk. 16, 16).

Jei šiandieną pažvelgsime į visą žmoniją ir patyrinsime, kas yra pakrikštytas ir kas nepakrikštytas, tai rasime, kad nekrikštytų yra milijoninė dauguma. Iš jų gal dar dauguma nėra girdę apie Kristų. Dar Jo mokslas visam pasauliui nėra apreiškimas. Paskutinę dieną jie galės Viešpačiui pasiteisinti, kad nieko negirdėjo apie Kristų. Ir, jei gyvena pagal teisingumą, kaip jie tai suprato, paskutiniame teisme bus išteisinti ir išgelbėti amžinajam gyvenimui. Tie, kurie buvo pakrikštyti ir jau girdėję apie Kristaus mokslą, bet gyveno, tarsi Dievo visai nebūtų, jei Kristus buvo jiems priešas čia žemėje, tai jie bus pasmerkti. Jie neįeis į Viešpaties dangaus karalystę.

Pradžioje Gavėnios, Pelenų dieną kunigas barstė tikintiesiems galvas pelenais ir sakė: „Atsimink, žmogau, kad esi dulke ir į dulkę pavirsi!“ Buvo taip mums priminta, kad esame paimti iš žemės ir grįšime

pabaigoje, ir todėl jos nesuspėjo paruošti jo kūno taip, kaip reikalavo to meto papročiai. Penktadienio pavakary Jėzaus Nazariečio kūnas buvo paskubomis nuimtas nuo kryžiaus, susuktas į drobules ir palaidotas vieno dosnaus žmogaus kapavietėje. Tačiau niekas jo kūno neištepė aliejaus ir neišbalzamavo.

Galima įsivaizduoti, jog tos moterys labai nekantravo, nes visi keturi Evangelijų tekstai užsimena, kad jos atėjo prie kapo nuo pat ankstyvo ryto,

į žemę, kur pavirsime tik dukėmis. Šitaip Kristaus Bažnyčia kviečia pažinti, kas be Kristaus esame. Kristus labai smarkiai fariziejus, Rašto aiškintojus ir aukštuosius kunigus, kurie reikalavo iš žmonių ypatingos garbės. Tokių garbės ieškotojų sutinkame ir mūsų gyvenime, kurie būtų atėję, nežinia iš kokio pasaulio, kai mes visi iš savęs esame tik dulės.

O Velykos, kurių mes laukiame, jau kitą pasaulį atidaro. Per Velykas mes minime, kaip šv. Augustinas sako, didžiausią Dievo stebuklą. Jis Kristų prikėlė iš numirusiųjų. Velykos yra Viešpaties Jėzaus iš numirusiųjų Prisikėlimo šventė, mūsų didžiausia ir linksmiausia šventė. Jei Kristus prisikėlė iš numirusiųjų, tai ir mes pakilsime iš dulkių. Jėzus, gyvasis Dievas ir Žmogus, prikelis mus amžinam gyvenimui. Tai bus didžiausias išaukštinimas žmonių, kurie myli Dievą. „Ko akis neregėjo, ko ausis negirdėjo, ko žmogui į mintį neatėjo, tai paruošė Dievas tiems, kurie Jį myli“ (1 Kor. 2, 9-10).

dienai tik pradėjus brėkšti, kai dar net sargybiniai snaudė. Tai akivaizdžiai parodo, kad tos moterys buvo atsidasčiusios mokytojo iš Nazareto pasekėjos. Jos ne tik nepabėgo (kaip kiti artimiausi Jėzaus pasekėjai), kai jų mokytojas buvo suimtas ir kankinamas, bet ir iki galo rūpinosi juo — net ir mirusiu.

Atėjusios prie kapo, jos rado angą dengusį akmenį nuristą į šoną, o kapavietę tuščią. Kyla panika, artimiausieji draugai informuojami: „Jiems neužteko mokytojo nužudyti, jie net jo kūną pavogė!“ Du artimiausiųjų neišlaikė ir nubėgo prie kapo pasižiūrėti, ar tiesą ta moteriškė kalba. Kaip tai gali būti? Tai tikrų tikriausia nesamone! Pribėgę prie kapo, jie išitinkino kalbėjusiosios tiesą. Nužudytą jų mokytoją kūną pavogė!

Kas gali dabar pasakyti, ką tie žmonės jautė tą akimirka, kai pamatė kapą esant tuščiu: neviltį, skausmą, pyktį, baimę? O gal viską vienu metu? Vilties nebėra! Ir jie sugrįžo namo.

Šv. Raštas mums skelbia, kad jie tuo metu dar nebuvo supratus, ką anksčiau kalbėjo jų mokytojas, kai skelbė, kad galį atstatyti per 3 dienas šventovę, kai sakė, kad turi būti pakylėtas ir t.t. (v. 9). Jie buvo liūdesio ir skausmo sukaustyti. Ar buvo kokia prasmė jų mokytojo mokyme? Belieka grįžti namo...

Tačiau Magdalena nerimauja ir, neviltingas apimta, visus sutiktuosius vis klausinėja: „Ar ne jūs paėmėte mano Viešpatį?“

Skausmas ją yra taip apakinęs, kad ji aplink save beveik nieko nemato. Ašaros ritsi jos skruostais: „Sakykite, ar nematėte, kur jie padėjo mano Viešpatį? Ji kreipiasi į du, baltai apsirengusius angelus, net neatpažindama, kad tai nėra žemiškos būtybės. Ji kreipiasi su šiuo klausimu ir į sodininką: „Ar ne jūs paėmėte mano Viešpatį? Pasakykite, kur jį padėjote?“

„Marija!“ — nuskambėjo prisikėlusio Viešpaties kreipinys. Ir nuo jos akių lyg šydas nukrito: „Rabuni!“ Ji atpažino savo prisikėlusį mokytoją ir Viešpatį. Panašiai, kaip į Mariją, Viešpats Kristus kreipiasi ir į mus. Ar mes girdime šį kvietimą? Ar mes gebame atsakyti į jį, kaip ir Marija?

Mūsų Viešpats Jėzus prisikėlė iš mirties kapo! Aleliuja!

Mes ne kartą jau esame girdėję šią istoriją. Ją krikščionys jau tūkstančius metų iš kartos į kartą vienas kitam perduoda. Ši istorija ir šiandien pasakojama milijonuose vietų — kaip tik dabar, šiuo metu. Taip visą žemės rutulį yra apgaubęs Viešpaties Jėzaus Kristaus prisikėlimo atminimo ir liudijimo „debesis“.

Mūsų Viešpats Jėzus Kristus prisikėlė iš mirties kapo! Aleliuja!

Jau daugelį amžių visa krikščionija liudija šį stebuklą, o tačiau jo reikšmė kiekvieną kartą vis naujai ir naujai atrandama. Būtų nuostabu, kad ji būtų atrasta vieną kartą ir visiems laikams, kaip kad Viešpats Kristus numirė už mus, pasiaukojo už mus, vieną kartą ir visiems laikams. Tačiau tokia jau mūsų, žmonių, prigimtis, kad turime patys viską patirti savo kailiu,

kad turime viską patys išgyventi ir pajusti.

Nepakanka, kad Jėzus panaikino mūsų nuodėmę; neužtenka, kad Jis pats, būdamas nekaltas, priėmė mūsų visų nuodėmes, ant kryžiaus numirdamas už mus visus. Neužtenka žinoti, kad Jo mirtimi pasiekta pergalė prieš Mirtį ir pasaulio Nuodėmę buvo patvirtinta prisikėlimo stebuklu.

Reikia dar tuo ir tikėti

Be tikėjimo mes esame kaip tie mokiniai: pasimetę, įpuolę į neviltį, kankinami baimės. Mes turime galią suprasti, kad esame nuodėmingi. Tai yra iškiepota kiekvieno žmogaus supratime, tai skelbia ir Dievo teisėjas — Įstatymas (10 Dievo įsakymų).

Be tikėjimo mes esame, kaip Marija Magdalena — besiblaškantys po kapines, po mirusiųjų pasaulį, ir ieškantys vakarykštės dienos. Be tikėjimo mes neturime vizijos, nematome ateities, netgi nematome ir nesuprantame, kas iš tikrųjų dedasi aplinkui. Vakar patirtas skausmas mus akina ir traukia atgalios. Didžiojo Penktadienio patyrimas mus apvaldo, pavertia mus savo vergais ir užmeta skausmo šydą ant mūsų akių: „Ar ne jūs paėmėte mano Viešpatį? Pasakykite, kur jį padėjote?“

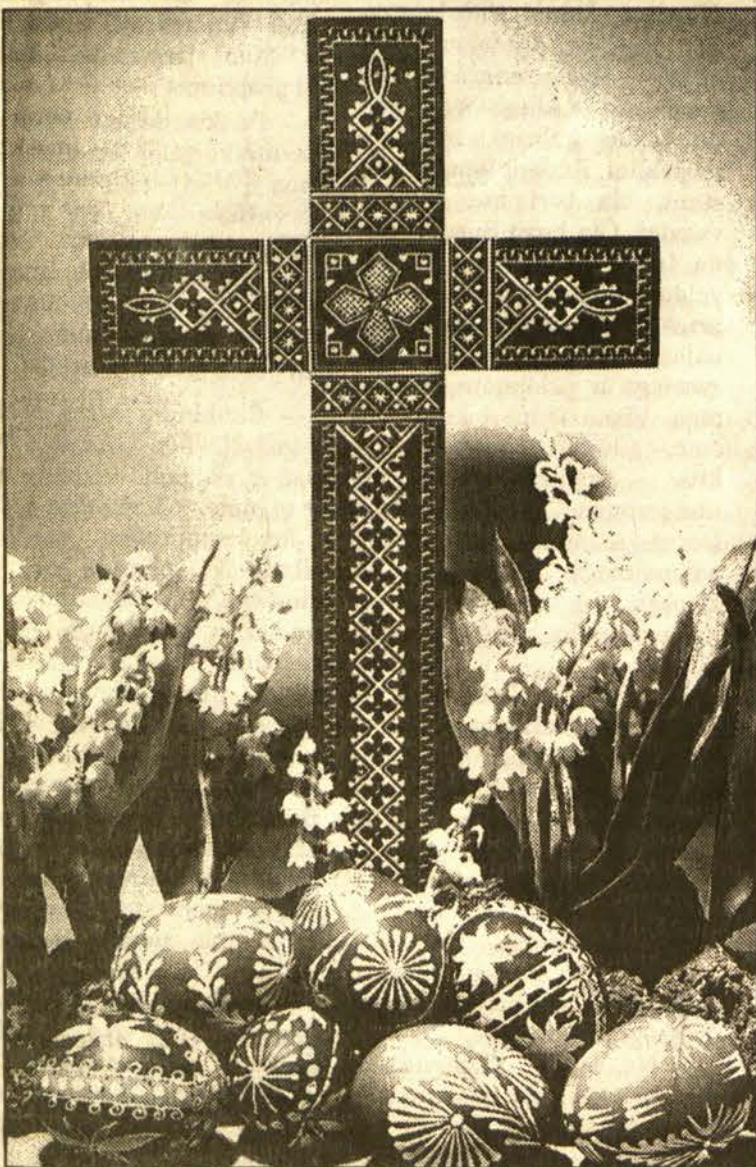
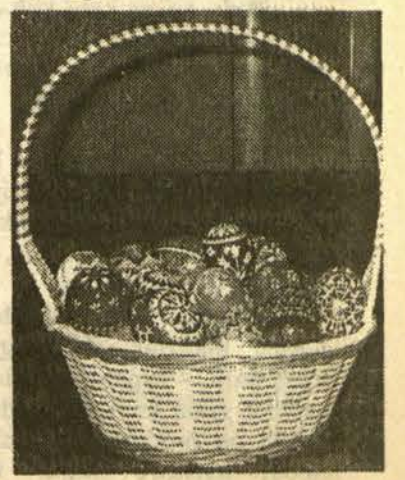
O tuo tarpu Viešpaties šlovė visai šalia mūsų ir mus stebi. Kartais Jį mes matome, kaip sodininką, kartais, kaip gatvės elgetą, kaip kasdien nušniaukštame koridoriuje ar užpakalinėje gatvelėje sutinkamą kaimyną...

Mes, kaip akli, praeiname pro Jį, Jo net neatpažindami, kol Jis mus nepašaukia vardu: „Marija! — Žmogau, vaikel, kaimyne, pone!“

Vieną ar kitą savo gyvenimo momentu mes visi išgirstame šį Viešpaties šaukimą. Nuo pat krikščionybės pradžios Velykos buvo šventčiosios, primant šventuoju krikštu ir Kristaus šeimą naujuosius jos narius.

„Marija!“ — nuskambėjo prisikėlusio Viešpaties kreipinys. Ir nuo jos akių lyg šydas nukrito: „Rabuni!“ Ji atpažino savo prisikėlusį mokytoją ir Viešpatį. Panašiai, kaip į Mariją, Viešpats Kristus kreipiasi ir į mus. Ar mes girdime šį kvietimą? Ar mes gebame atsakyti į jį, kaip ir Marija?

Ap. Paulius mums pataria (Kolosičiams 3:1-4): „Jeigu esate su Kristumi prikelti, siekite to, kas aukštybėse, kur Kristus sėdi Dievo dešinėje. Rūpinkitės tuo, kas aukštybėse, o ne tuo, kas žemėje. Jūs juk esate mirę, ir jūsų gyvenimas su Kristumi yra paslėptas Dieve. Kai apsiereikš Kristus — mūsų gyvastis, tuomet su juo ir jūs pasirodysite šlovingi.“

Romualdo Kisieliaus nuotrauka.

Kai bijai skristi...

Nijolė Jankutė

Vaziuojai traukiniu. Kaip gera, kad dar ta senoviška susisiekimo priemonė tebenau-
dojama! O kad senoviška, tai
net labai: iš tų laikų, kai Gri-
cius savo feljetone „Saugokis
traukinio“ šį išradimą aprašė,
o mūsų seneliai, garvežiai pro-
šalį pūkstiant, triskart žėg-
nojosi ir piestu stojantiems
arkliams gūniomis galvas
dangstė...

Nuo tų laikų, kai Anglijos
garvežys vardu Raketa 1829
m. iš Liverpool į Manchester
nupūškavo, išvystydamas 45
km/val. greitį (tai bent „ra-
keta“!), traukiniai labai paki-
to. Nebėra tų, sunkiai pūškuo-
jantių šnypščiančių, garvežių,
nei tų akmens anglies atrių
dūmų, nei monotoniškos tra-
ta-ta-tra-ta-ta vagonų dai-
nelės. Nebėra mažų medinių
stotelių su žaliomis langinėm,
nei atvirų peronų, kuriuose
mojudavo išlydintieji ir links-
mai šukaudavo pasitinkantie-
ji... Nei toluose tai žalia, tai
raudona akį merkianti sema-
forų, nei to bėgių gaudesio-to-
lyn-to-lyn-to-lyn...

To viso labai pagisegaud, be-
sigrūsdama minioj kelevių
Čikagos Union stoty. Čia po
dengtu peronu metaliniais
balsais urzgė eilė garvežių —
atsiprašau, atsiprašau — dy-
zelvežių, o gal turbovežių — mil-
žiniškų, plieninių tartum
erdvėlaivų iš „Star Wars“ fi-
lmo; dviaukščiai vagonai, ap-
kaustyti kaip tankai, net ratų
nematyti. Ak, Agatha Christ-
tie, nebėr tavo: „Orient Ex-
press“, romantikos!

Ilga vagonų eilė greitai už-
sipildė. Džiaugiasi gavusi
vietą prie lango. Skersai pe-
rėjos, šniokšdama ir abi kėdes
tuoj pat įvarto storulėlė moteris
su dviem oranžiniais Aldi
parduotuvės maišais ir su nuo
perkūsimio išsiviepusiu ran-
kinuku.

— Jėzau saldžiausias! Ir ke-
liauja tie žmonės! Tupėtų sau
namie, užuot čia grūdamiesi!
— Pati iš namų „išsigrūdusi“,
skundėsi Dievui.

— Aš tai į laidotuves. Brolis
mirė, — lyg norėdama pasitei-
sint, kad keliauja, aiškino vi-
sam vagonui.

— Nusigėrė kvailys!... Kiek
visi sakė — nustok. Ir aš, ir
mūsų bažnyčios kunigas. Ne-
klause. Tai va, ir susičirškino
kepenis, kaip spirgus, — kam-
šydama aplink save maišus,
pažindino mus su savo velio-
niu. — Viešpatie galingasis,
negalėjai palaikyti Bobą gyvą
iki po Kalėdų? Aš — Maggie,
— bendrakeleivius apžvelgus,
prisistatė.

Priekyje manęs jauna moti-
na nurenginėjo du mažyčius,
jų šiltnus „meškins“, kepures,
pirštines ir botus dėliodama į
viršutinę lentyną. Vaikiukai
— berniukas ir mergytė — ka-
kaviniai palaikyti Bobą gyvą
iki po Kalėdų, kaip Ka-
lėdų meduoliai — brovėsi
viens per kitą prie lango.

— Maika! Meiza! Nustokit!
— ramino motina, — užteks to
lango abiems.

— Bėda su vaikais keliaut.
Bėda, — brolio mirtį pamir-
šusi, įsiterpė storulė, — bet ir
gražūs vaikučiai! Maikel? Ar
kaip Jordan?

— O ne. Ne Michael, bet Mi-
kah, pagal pranašą. Iš biblijos,
žinote, — šypsodama aiškino
jaunoji mama, — o Meiza, tai
M-a-j-a, — išraidžiavo.

Tas vardas man skambėjo
tiesiog bjauriai. O mergytė
tokia daili — šypsoi kaip lėlė,
galvutė pilna kasyčių, ir kiek-
vienoj po raudoną karoliuką!
Kodėl neišstart Maja? Per

šitiek metų dar vis nepripa-
tau prie angliško tarimo. Kar-
tais man rodos, kad ši kalba
išprievartauja alfabetą.

Į vagoną vis dar tebeplūdo
keleviai. Eilėje už storulės,
mirusio Bob sesers, atsisėdo
ilgas plonas vyrukas su kup-
rine ir didžiule „trijų galionų“
a la Texas skrybėlė. Iš po
skrybėlės karojo ilgi šviesūs
plaukai ir žvelgė pailgas vei-
das, apžėlęs tokia pat iš-
blukusia barzdele. Jis nume-
tė kuprinę ant grindų ir užsi-
kėlė ant jos kojas. Auliniai
smailiosiai batai blizgėjo
pakaustymais ir eile sidabruo-
tų sagučių. Jei būtų avėjęs
sandalais basnirtia, būtų atro-
dęs kaip tikras 60-jo de-
šimtmečio hipis. Dabar vyru-
kas priminė man pasakos Ba-
tuotą katiną, tik alkaną ir ap-
triušusį.

Naujojo keleivio skrybėlė
tuoj pat patraukė mažųjų
Maika ir Meiza dėmesį. Per-
sisvėrė per kėdžių atramas, jie
rodė pirštukais — Hat! Hat!
— ir springo juokais. Vyrukas
mirktelejo vaikams ir iškil-
mingu mostu nusivėžė savo
„trigalionę“. Tuo momentu
jis man jau visai tikrai supa-
našėjo į Batuotą katiną.

— Aš — Maika! — spyg-
telejo berniukas, — o kas tu?

— Aš — Cat Ballou! —
skrybėlę prie krūtinės pri-
spaudęs, linktelėjo vaikui vy-
rūkas, ir aš vos neaiktėlėjau.
Tai bent sutapimas! Ne veltui
jis man į katiną panašus.

— Turbūt, matei filmą tuo
vardu? — neiškenčiau.

— Ha-ha-ha! Pagavot! —
nusijuokė „katinas“, — filmo
tai ne. Prieš mano laikus —
Bet mačiau vaizdajuostę. Fan-
tastiškai! Tas aktorius, what's
his name...

— James Coburn, — čia
įsiterpė mažyčių mama. Tą
vaizdajuostę ir ji mačiusi. Jos
vyras kartą išnuomavęs iš
„Block Buster“.

— Man patinka veiksmo fi-
lmai, — tęsė vyrukas, — gal
kad buvau marinas!

— Oho! Tai — Semper Fide-
lis! — pagyriau.

— Kas toks? Nepažįstu... —
kniestelėjo Cat Ballou, ir pa-
galvojau, kad jis toks marinas,
kaip aš Raudonos armijos ka-
pitanas...

Tuo metu į vietą šalia ma-
nės mikliai tūptelėjo toks se-
niokas, pastumdams ploną
lagaminėlį po kėdę. Na, už
mane gal jis buvo ir jaunesnis,
bet, kai sulauki tam tikro
metų skaičiaus, amžius tapo
reliatyvus tavo naudai... Tai-
gi, jis tuoj prisistatė esąs. Mr.
Palumbo, indėnų giminės.

— Cherokee! Tikras chero-
kee.

— Turėtumėt vadintis koks
„Eiklusis Žirgas“ ar „Taikloji
Strėlė“, o dabar jūsų vardas
skamba itališkai, — suabejo-
jau.

— Teisingai pastebėjot! —
nė kiek nesutrinko bendrakelei-
vis, — mano prosenelis buvo
cherokee. Laikui bėgant, ma-
tai, susimaišęs su italais. Da-
bar aš „balandis“. Palumbo —
balandis, žinot?

Mūsų „Star Wars“ šarvuotis
pajudėjo. Iš tikrųjų, slystelėjo
tartum pamulintas, ir maloni-
ai nustebau, kad toks griež-
das taip baletišškai juda. Pra-
dėjom slyst pro žiburiuojan-
čius Čikagos priemiestius pa-
lengvėle, net stabtelėdami ir
praleidinėdami ilgus preki-
nius traukinius.

— Kodėl taip stoviniuojam?
— labiau pasiskundžiau, negu

paklausiau poną „Balandį“. Tiek ir tereikėjo, kad atsi-
darytų jo iškalbos srautas. Jis
tuoj pat išaiškino, kad AM-
TRAK nesąs geležinkelio savi-
ninkas, o turis linijas nuomoti
ir todėl nuolankiai pralei-
dinėti kitus traukinius, ir to-
dėl mes 700+mylių iki Wa-
shington keliausim 18 va-
landų! Nors ši informacija ma-
nės nedžiugino, bet vis dėlto
maloniau už lango matyti
žemę, negu debesis, ypač šiuo
įbaugintu metu.

Kartą užkalbintas, Mr. Pa-
lumbo nesustojo aptaręs AM-
TRAK bėdas. Su itališku šne-
kumu ir vaizdžiais gestais jis
man „atidengė“ savo „biznie-
rišką“ gyvenimą. Buvęs pra-
džios mokyklos mokytoju, bet
persimetęs į vaistažolių ir ki-
tųjų „health foods“ parda-
vinėjimą.

— Su žolelėmis galiu geriau
gyventi. Daugiau uždirbu, ne-
gu mokytojaudamas. Jūs ži-
not, kokios mokytojų algos? Juk
esat mokytoja, ar ne?

— Buvau, — atsakiau nu-
stebus, kad atspėjo.

— Aha! Aš visada atspėju
žmonių profesijas. Paveldėjau
spėjimo gyslelę. Iš prosenelio,
iš cherokee genties. Todėl ir
vaistažolės. Tikėkit, jos geriau
gydo, negu tos sintetinės pi-
liulės.

Čia Mr. Palumbo įsivare į
entuziastingą vaistažolių pro-
pagandą, pirmą išbaręs gob-
šius, neatsakomingsus gydyto-
jus, vaistų bendroves — plė-
šikes, ligonines — plėšikes ir
apskritai, visą medicinos biu-
rokratiją.

— Tik pagalvok, missis, kiek
žmonės išleidžia vaistams nuo
gripo, nuo kosulių! O reikia
tik česnakų skiltelę pavirint ir
tą arbatėlę išgert. Kaip ranka
nuima! Ar bandėt?

— Kad labai dvokia...

— Kas tas dvokimas prieš
sveikatą?! Tik pajutai — ger-
klę skauda, tuoj — česnako. Aš
taip ir savo draugo šunį
išgydžiau. O jau gaisro
vargšelis. Plaučių uždegimas
jam buvo.

— Na, jeigu ir šunį... tai
reikės pabandyti, — nuolan-
kiai įsiterpiau į tiradą česnako
garbei. Tikiu česnako galybę,
tik kad ta...smarvė...

— Ar gerai miegat? A? Jei
ne, tai — žalioti arbata. Va-
kare stiklą išmauki ir miegi
kaip kūdikis, — į kvepiančių
žolelių sritį nuplasnojo mano
„balandis“.

Tuo tarpu mūsų traukinys,
tas „Star Wars“ brontozauros,
išsijudinęs jau nebeslydo, bet
lėkė, net krestelėdamas. Už
lango taip pat lėkė žiburiai,
miesteliai, laukai ir kartais,
staigus kaip meteoras, į prie-
stais, staigus kaip meteoras, į prie-
singą pusę prazvimbdavo ki-
tas traukinys. Jo languose
šmėstelėję veidai man vis pri-
minė Agata Christie įdomiai
šurpią „mystery“ „What Mrs.
McGillicuddy Saw“. Tikrai
nenorėjau nieko baisaus ma-
tyti, todėl nepertraukdama
klausiausi savo bendrakelei-
vio. O jis energingai tebetęsė
vaistažolių litaniją.

— Ramunėlės, skrandį rami-
na, oregano-žarnyno sutriki-
mams, pilberry-akims. Labai
pagerina regėjimą tamsoje.
Verta pabandyti.

— Tiek to. Aš gi ne katė, —
įsiterpiau.

— A, missis, juokauji! Bet ar
ne gerai būtų katės akys?

— Gal ir nebologai, jei būtų
koks seklys. Be „night-vision“
akinių pastebėčiau įtartina
bagažą.

Pirmosios žibuoklės.

Eltos nuotrauka.

— Na, na. Nereikia kalbėt
apie įtartinus bagažus, — su-
judo Mr. Palumbo, — geriau
apie vaistažoles.

Na gerai, seni, pagalvojau.
Pasirodysiu, kad ir aš žinau
kai ką apie tas žoleles.

— Mr. Palumbo, ar žinot pe-
lynus? — paklausiau. Jis
kniestelėjo išgirdęs keistą
žodį.

— Pelynai? Ar tai lotyniškas
pavadinimas? O kaip ang-
liška?

— Vardas lietuviškas. Ang-
liško nežinau. Puiki žolelė
virškinimo negalims. Ir karti
— baisiai!

— Jei karti, tai „worm
wood“, — staiga į mūsų „far-
macinį“ pokalbį įsiterpė Mag-
gie, — mano mamė išvirdavo
arbatos. Gerai nuo viduriavi-
mo, jeigu pirmą nuo kartumo
nenumiršti. Ha-ha-ha! — so-
driai juokėsi. Jos plati krūtinė
liuliavo ir drebojo pagurklis.

— O aš tai į laidotuves va-
ziuoju. Brolis mirė, — paaiš-
kino kelionės tikslą ponui Pa-
lumbo.

— Ak taip? Užuojauta... —
sumurmėjo tas.

— Butų geriau po mašina
palindęs, o dabar tai per-
sigėrė, kepenis sučirškino. Po-
ne Dieve, sakau, ir dar prieš
Kalėdas!

— Nu ne... missis. Ne tokia
jau gera mirtis po ratais —
įsiterpė Cat Ballou, — man
kartą tik koją pervaziavo, o
kad skaudėjo!

— Nekišk, kur nereikia, —
be jokios užuojautos išsišiepė
Mr. Palumbo.

— Nekiškau. Keliavau į Las
Vegas. „Hitch-hiking“, — visai
neužsigavęs aiškino vyrukas,
— stabtelėjo tokia mergina.
Nespėjau nė prie durų prieit,
o ji kad pagazuos! Tiesiai man
per dešinę pedą prie riešo!

— Come on! Juokauji, —
suabejojo Maggie.

Tuo nuotykiu netikėjau ir
aš, bet „ant nykščio“ keliau-
sįgą pusę prazvimbdavo ki-
tas traukinys. Jo languose
šmėstelėję veidai man vis pri-
minė Agata Christie įdomiai
šurpią „mystery“ „What Mrs.
McGillicuddy Saw“. Tikrai
nenorėjau nieko baisaus ma-
tyti, todėl nepertraukdama
klausiausi savo bendrakelei-
vio. O jis energingai tebetęsė
vaistažolių litaniją.

— Ramunėlės, skrandį rami-
na, oregano-žarnyno sutriki-
mams, pilberry-akims. Labai
pagerina regėjimą tamsoje.
Verta pabandyti.

— Tiek to. Aš gi ne katė, —
įsiterpiau.

— A, missis, juokauji! Bet ar
ne gerai būtų katės akys?

— Gal ir nebologai, jei būtų
koks seklys. Be „night-vision“
akinių pastebėčiau įtartina
bagažą.

— Na, na. Nereikia kalbėt
apie įtartinus bagažus, — su-
judo Mr. Palumbo, — geriau
apie vaistažoles.

Na gerai, seni, pagalvojau.
Pasirodysiu, kad ir aš žinau
kai ką apie tas žoleles.

— Mr. Palumbo, ar žinot pe-
lynus? — paklausiau. Jis
kniestelėjo išgirdęs keistą
žodį.

— Pelynai? Ar tai lotyniškas
pavadinimas? O kaip ang-
liška?

— Vardas lietuviškas. Ang-
liško nežinau. Puiki žolelė
virškinimo negalims. Ir karti
— baisiai!

— Jei karti, tai „worm
wood“, — staiga į mūsų „far-
macinį“ pokalbį įsiterpė Mag-
gie, — mano mamė išvirdavo
arbatos. Gerai nuo viduriavi-
mo, jeigu pirmą nuo kartumo
nenumiršti. Ha-ha-ha! — so-
driai juokėsi. Jos plati krūtinė
liuliavo ir drebojo pagurklis.

— O aš tai į laidotuves va-
ziuoju. Brolis mirė, — paaiš-
kino kelionės tikslą ponui Pa-
lumbo.

— Ak taip? Užuojauta... —
sumurmėjo tas.

— Butų geriau po mašina
palindęs, o dabar tai per-
sigėrė, kepenis sučirškino. Po-
ne Dieve, sakau, ir dar prieš
Kalėdas!

— Nu ne... missis. Ne tokia
jau gera mirtis po ratais —
įsiterpė Cat Ballou, — man
kartą tik koją pervaziavo, o
kad skaudėjo!

— Nekišk, kur nereikia, —
be jokios užuojautos išsišiepė
Mr. Palumbo.

— Nekiškau. Keliavau į Las
Vegas. „Hitch-hiking“, — visai
neužsigavęs aiškino vyrukas,
— stabtelėjo tokia mergina.
Nespėjau nė prie durų prieit,
o ji kad pagazuos! Tiesiai man
per dešinę pedą prie riešo!

— Come on! Juokauji, —
suabejojo Maggie.

Tuo nuotykiu netikėjau ir
aš, bet „ant nykščio“ keliau-
sįgą pusę prazvimbdavo ki-
tas traukinys. Jo languose
šmėstelėję veidai man vis pri-
minė Agata Christie įdomiai
šurpią „mystery“ „What Mrs.
McGillicuddy Saw“. Tikrai
nenorėjau nieko baisaus ma-
tyti, todėl nepertraukdama
klausiausi savo bendrakelei-
vio. O jis energingai tebetęsė
vaistažolių litaniją.

— Ramunėlės, skrandį rami-
na, oregano-žarnyno sutriki-
mams, pilberry-akims. Labai
pagerina regėjimą tamsoje.
Verta pabandyti.

— Tiek to. Aš gi ne katė, —
įsiterpiau.

— A, missis, juokauji! Bet ar
ne gerai būtų katės akys?

— Gal ir nebologai, jei būtų
koks seklys. Be „night-vision“
akinių pastebėčiau įtartina
bagažą.

— Nustok! Kas čia per kal-
bos! — piktai nukirto į Mr.
Palumbo ir pasilenkęs stum-
telėjo savo lagaminėlį giliau
po kėdę.

Plaukte plaukę mūsų pokal-
biai taip ir nušiuvo. Neilgam.
Mr. Palumbo dar nebuvo iš-
sikalbėjęs, o aš, atrodo, tikau
jam į tobulas klausytojas.

— Žinot, missis, žolelės ge-
ras vaistas, bet jos neišgelbės
mūsų nuo užteršto oro. Bet —
štai — jau turim naujausią at-
radimą. Ionizuotą orą! Pasika-
bini tutele ant kaklo ir visą
dieną kvėpuoji gryniausiu kal-
nų-mišku oru!

— Tai kas toje tuteleje?
Chemikalas koks?

— Joks chemikalas, ioni-
zuojamas oras. Žinot gi, kaip
lengva kvėpuot po audros?
Žaibas ionizuoja oro mole-
kules, viską išgrynina...

— Tai kaip čia? Žaibas po
kaklu?...

— Taikliai pasakyta, missis!
Taikliai! — sujudo Mr. Palum-
bo, — tikras reklaminis šūkis
— žaibas po kaklu!

Mūsų AMTRAK traukinys
yrėsi tamsoje, kartais sukauk-
damas, kartais pastoviniuoda-
mas ir praleidinėdamas kitus.
Mane apėmė snaudulys, bet
ponas Balandis nepaliovė aiš-
kinęs, kaip toje tuteleje po
kaklu vyksta nuostabi reakci-
ja, panaikindama aplink visas
bakterijas.

— Ypač „anthrax“! Žinot gi,
koks dabar pavojus nuo „anth-
rax“! Mano kompanija gauna
didelius šio preparato užsa-
kymus iš JAV pašto. Prepara-
tas po kaklu — tik 140 dol.!

Turėtumėt įsigyti.

— Tai kad aš nei pašte, nei
valdžios įstaigose nedirbau,
kas čia mane nuodys...

— O, missis! Šiuo metu vis-
ko gali atsitikti. Niekad neži-
nai, kur koks niekadėjas
skrenda ar vaziuoja, „milte-
lius“ veždamas...

— Negasdinkit. Be to, tu-
rėtumėt parodyti, kaip tas pre-
paratas atrodo...

— Būtinai. Pavyzdį turiu
lagamine, багаžo vagonė. Kai
išlipsim Washington, parodysi
rankas ant savo „40-to nume-
rio“ krūtinės, pradėję knarkti.

Mr. Palumbo dar norėjo toliau
aiškinti apie ionizuotą orą, bet
aš kietai užsimerkiau, ir jis
nutilo.

Traukinys lėkė, vagonas su-
posi. Buvo gera snausti arti
žemės... Ratai tratėjo, o gal
kažkas tyliai kalbėjo — ar-tu-
ri? ar-tu-ri? Man rodėsi,

kažkas priėjo ir pasilenkė prie
pono Balandžio. Tu-riu-tu-
riu... tratėjo ratai. O gal Ba-
landis šnabždėjo, lyg kažką
traukė iš po kėdės, lyg kažkam
kažką padavė... O paskui... at-
sirodo Agatha Christie su
Hercule Poirot ir šūktelėjo
man į ausį — agentas 007!

— Breakfast at seven! —
šaukė garsiakalbis. Keleviai
budo. Vagonas prabilo kosu-
liais, šnirpštimais, niurzgėji-
mais.

— Mama, noriu ant puodu-
ko! — garsiai pranešė Meiza,
ir motina nusitempė ją į tua-
letą.

Cat Ballou tebekėpsojo po
skrybėlę, o Maggie naršėsi po
savo maišus. Bet prie manęs
vieta buvo tuščia. Tai kur gi
Mr. Palumbo, mano „chero-
kee“ Balandis?

Jau švito. Lėkėm pro sluoks-
niuotas raudonas uolas. Trau-
kinys vingiavo, vis dažniau
sukaikdamas, tartum plieni-
nis milžino siūlas, išsiverda-
mas išsiverdamas per tune-
lius. Keliavom jau Pennsylva-
nia valstijos keliais pro Pitts-
burg, vadinamą Pleno kara-
liumi arba Pasaulio kalve. Iš
tikrųjų šis miestas buvo pava-
dintas anglų ministro pirmi-
ninko Pitt vardu. 18 a. nebe-
reikėjo būti karalium arba
senovės dievu, kad įamžintum
savo vardą Naujajame pasauly.

Už lango šypsojosi skasti,
šalta diena ir rogiošo raudoni
Allegheny kalnai. Vaizdai gra-
žėjo, ypač kai pradėjom kirsti
upes — didelę vingiuotą Mo-
nongahela ir Allegheny. Aukš-
tai iškilę gūbriai, miškingi
tarpekliai. Rudenį lapams gel-
stant, čia turi būt žavingi
vaizdai. Čia buvo Susquehan-
na, Iroquois, Cherokee indėnų
valdos; o neužmatomai seniai,
prieš 60 mln. metų, čia šiltose
balose nardė aštuonpirštė Ca-
ryostega ir pelėkuota Ichios-
tega. Viena išlipi į krantą ir
ėmė vaikščioti keturpėscia, o
kita — pasiliko plaukioti. Jų
kūnų atspaudus neseniai šiose
Devono amžiaus uolose surado
paleontologai, o dabar aš
ziopsau į jas ir, kartu su Nau-
juoju pasauliu, jaučiuosi labai
jauna.

— Labą rytą! Labą rytą! —
visus džiaugsmingai sveikino,
pakirdęs Cat Ballou, ražyda-
masis ir žiovaudamas kaip
tikras katinas, — ar jau už
Pittsburgh?

— Seniai. Pramiegojai? —
paklausiau.

— Ne. Aš ne ten...

— Šita upė, kurios pakrante
vaziuojam, ar Susquehanna?

Tokie gražūs vaizdai!
— Ne. Čia gal Shenandoah.
Kai privažiuosim Potomac ir
Shenandoah santaką — ten
tai gražu! „Allegheny moon,
your silver beams can lead my

way to golden dreams, so shi-
ne, shine, shine...“ — staiga
uždainavo jis skambiu teno-
riuku.

— Dar be pusryčių, o jau
toks linksmas? — nusistebėjo
Maggie.

— O kodėl ne? Graži diena!

Cat Ballou buvo linksmas
lyg ne siaurojo vagono kėdėje,
bet pukuose išmiegojęs.

— O kur dingio Mr. Palum-
bo? Tas, kur šalia manęs sė-
dėjo? — paklausiau.

Bernardas Brazdžionis

Pasakojimas apie Dainių

Alė Rūta

Apsinaukusi, pilka kovo 6-tos diena, kuri būna reta saulėtoji Kalifornijoje. Skambina Juozas Kojelis: važiuojam pas Poetą. Ten jau esanti kolegė Julija Švabaitė iš Čikagos, laukia ir mūsų. Lekiam greitkeliu, nes kolegė ten trumpai tebusianti.

Jau esame ten. Išėina iš miegamojo Bernardas Brazdžionis — ilgu tamsiai žaliu chalatu. Eina tvirtiau, negu ji matėme prieš mėnesį, vasario 2-ą, jo gimtadienio dieną. Ilgesnį laiką negalavęs, labai sumenko, energija išseko. Bet stiprios mintys, charakteris tas pats: užsispyrusiai laikosi savo nuomonės, įsakinėja Ramutei, jų padėjėjai ir poeto sekretorei iš Lietuvos. Tegu ta pašokinėja, jei neatneša iš karto ko jis prašė... Nesurandą? Tegu paieško... O mes sėdime prie vaišių stalo, stebėdami ligonį, kuris, mūsų nuostabai, per mėnesį (nuo gimimo dienos) gerokai sustiprėjo. Tai dr. Antano Nyergeris dėka. Šiuo metu pats daktaras susirgęs gripu, bet jis rūpinasi poeto sveikata, jau tiek lankęs asmeniškai ir telefonu...

Kai Aušra ir Jurga Gyltės (Karkienė ir Streit), kolegės dukterys, atvyksta, užsimena „Meškiukas Rudnosiukas“, nes Dalia Strigaitė iš Šiaulių atsiuntė dovanų (su Gimtadienio pasveikinimu) dėžutę saldinių, su „Meškiukas Rudnosiukas“ ant viršelio. Buvo gauti ir saldinių su užrašu „Bernardas Brazdžionis“. Ragavome — skanūs. Kolegė Julija išprašė iš Ramutės tuščią vieną dėželę, pasiėmė.

Abi Gyltės jau ponios ir vaikų motinos, pradėjo deklamuoti jų vaikystės eilėraščius...

Poetas linksmu balsu pasakė: „Matai, nebūčiau parašęs 'Meškiuko Rudnosiuko' dabar nebūčiau žinomas“...

O kaipgi! Ir Vyta Nemunėlis, ir Bernardas Brazdžionis žinomi visam lietuviškam pasauliui! — Taip protestavo Dainiui ir jaunosios skaitytojos...

Kelių kartų poetas... Netoli šimtmečio poetas, dainius, lietuviškos rašties placių laukų darbininkas, formuotojas, gražintojas... Savo elegijomis guodęs, savo poemomis šaukęs tautą į prisikėlimą, į tautinę

tvirtybę prieš okupantus, sava lyrika gydęs kenčiančius moralinį nuopuolį, žaizdas, pesimizmą... Tvirtai palaikęs nušilpusį, stiprių šauksmų prikelęs apsnūdusį ar paliegusį, nuklydusį su šventomis idėjomis, gelbėjęs — nepasiduoti vergiškiems jausmams, o išdžiai laikyti lietuviškojo charakterio — tvirtai stovėti, kaip šimtmečių ažuolas Biržų žemėje...

Mes jį dabar stebėjome ir jo klausėmės retai išstariamų žodžių. Fiziškai apsilpęs, bet iš jo posakių — tas pats dvasinis tvirtumas, savo nuomonė, savi kūrybiniai reikalavimai.

Buvo kalbėta apie jo naująją Rašytojų sąjungos Vilniuje leidykloje knygą — albumą. J. Kojelis, visų ryšininkas ir gelbėtojas, pakartojo Poetui apie vis plaukančius elektronikos būdus sveikinimus iš Lietuvos gimtadienio (95-to) progą.

Laiške iš V. Sventicko, Rašytojų sąjungos pirmininko ir leidyklos redaktoriaus, irgi rūpestis knyga — albumu; jo siūlyta (ar jau ankščiau sutarta antraštė) dabar Poetui nepatiko. Pagal viršelio nuotrauką, jis norėjo keisti iš „...sugrįžimas“ į „...grįžta...“.

Dainius — tai dainius, vaikų ir suaugusių pamėgtas ir pamiltas poetas, bet jis ir tvirtas charakterio žmogus: turi būti, kaip jo sumanyta, ne kitų...

Po malonaus susitikimo grįžom greitkeliu nebeskubėdami, nes pradėjo lyti. Kalbėjome apie Dainių, apie lietuvių tautos poetą, turėjusį ir turintį tiek daug įtakos mūsų tautos kilimo laisvės laikais ir varguose, priešpaudų metais bei moralinio svyrinėjimo dabar — atgijimo, laisvės laikais, kai aplinkui dar grūmoja mažai Lietuvai didelės aplinkinės įtakos, dažniausiai neišgamos.

O tautai reikia tvirtybės. Tokios, nebūtinai fizinės, o dvasinės, moralinės, kūrybinės tvirtybės. Ir vienybės, kuri rodoma Poetui iš viso lietuviškojo pasaulio.

Mūsų Dainius, kad ir labai Bendruomenės kviečiamas, atrodo, negalės nuskrist į Čikagą po naujos knygos — albumo pamėginimui, bet jis tik ir nori — tokio pristatymo seneli, jam padėti.

Saugumas, ekonomika ar politika?

Kaip niekad, daug žmonių, norinčių pamatyti ir išgirsti žymų mokslininką prof. Kazį Almeną, susirinko į Balzeko Lietuvių kultūros muziejaus auditoriją. Į tradicinį susirinkimą svečiai pasikvietė Amerikos Lietuvių inžinierių ir architektų sąjungos (ALIAS) Čikagos skyrius. Daugeliui profesorius pažįstamas, ne tik kaip mokslininkas, pripažintas branduolinės fizikos autoritetas, paskelbęs per 60 mokslinių darbų, bet ir rašytojas, romanų ir novelių autorius, literatūrinių premijų laureatas. Prof. K. Almenas po fizikos studijų Nebraska, North Western ir Varšuvos universitetuose, dirbo Argon laboratorijoje atominių jėgainių projektavimo srityje. 1968 m. tapo Maryland (JAV) universiteto profesoriumi, o 1999 m. — profesoriumi emeritu. Nuo 1990 m. pradėjo darbuotis Lietuvos energetikos institute. Modeliavo Ignalinos tipo reaktorių avarijas, teikė informaciją apie tokius reaktorius anglų kalba, ieškojo patikimesnių jų saugos būdų.

Susirinkimo dalyviai galėjo susipažinti su prof. Kazio Almeno bei dr. Eugenijaus Užpuro paruošta iliustruota, 15 psl. brošiūra *Trumpa Ignalinos AE saugos apžvalga*, kurioje, be trumpą žinių apie elektrinę, gali rasti glaustus atsakymus į dažniausiai kylančius klausimus. Apie elektrinę šiuo metu daug kalbama, diskutuojama dėl Europos Sąjungos reikalavimų atsakyti mūsų pagrindinio energijos šaltinio. Ar racionalu uždaryti jėgainę 2005 ar 2009 metais? Koks yra jos vidutinis statistinis saugios eksploatacijos laikas? Teroristiniai išpuoliai, įvykę Amerikoje, kelia susirūpinimą, ar jėgainės konstrukcija pakankamai saugi, jei katastrofa dėl agresijos veiksmų kiltų išorėje, o ne viduje, kaip Černobylio atveju? Todėl su dideliu dėmesiu klausėmės profesoriaus paskaitos „Ignalinos atominė jėgainė XXI amž. Lietuvoje“, tikėdamiesi gauti atsakymus į rūpimus, gyvenimo diktuojamus klausimus.

Po Sovietų Sąjungos žlugimo elektrinė bei jos duomenys

Los Angeles mieste, kur arti jo buveinė, kur visi, kaip vienas, lietuviai gerbia, remia, laukia jo eilėraščių ir jo sąmojingo žodžio.

Poetė Julija Švabaitė pažadėjo tarpininkauti Poeto reikalais tarp losangeliečių ir Čikagos „kultūrinės valdžios“. Marija Remienė, LB Kultūros tarybos pirmininkė, su Danute Bindokiene, *Draugo* redaktore, su Stase Petersoniene, Rašytojų d-jos pirmininke... Tai — moterys, bet joms priitaria ir „valdžios“ vyrai.

Tai nebe pasaka iš gyvenimo... Tai tikrovė iš kūrybos pasaulio, iš rašties — poezijos plotų... Ši tikrovė, kad ir šiandieninė, yra lietuvių tautos kūrybos ir gyvybės tęsinys, yra tautos gyvybė, siela. Ir poetai yra didelė tos tvirtybės dalis. Mūsų Dainius — taip pat.

P. S. Poetas, gerai prižiūrimas žmonos Aldonos, šeimos draugės Ramutės (iš Lietuvos), o ypač proanūkių — Dailės ir Bitutės, kurios, ir savas šeimas turėdamos, randa laiko labai dažnai aplankyti senelį, jam padėti.

Toks gyvenimas: iš poezijos ir realybės rūpestių, vargų...

tapo visiškai prieinami Vakarų ekspertams. Nei vienoje kitoje RBMK tipo reaktoriaus jėgainėje nebuvo atlikta tiek išsamių tarptautinių studijų, tiriant jėgainės parametrus bei jos rizikos tikimybes, kiek Ignalinoje. Tai leido įvertinti dabartinį elektrinės saugos lygį, palyginant jį su kitais šio tipo reaktoriais. Viena pagrindinių tarptautinių studijų išvada yra tai, kad ne viena nagrinėta saugos problema nereikalauja neatidėliotino elektrinės uždarymo. Dabartiniai Ignalinos AE reaktoriai negali būti sutapatinti su Černobylyje buvusiais reaktoriais. Tiesioginiai trūkumai, sukėlę Černobylyje pražūtingas pasekmes, yra pašalinti. Įvykdyti pakeitimai garantuoja, kad, padarius panašias klaidas kaip Černobylio elektrinėje, pasekmės būtų ribotos ir nenukentėtų nei šalia esantys gyventojai, nei darbuotojai. Daugeli užsieniečių gąsdina Ignalinos išvaizda, kadangi ji neturi vakarietiškomis įprastais, iš tolo matomo, išpuodingo, anot profesoriaus, foto-geniško pusrutulio formos apsauginio kiauto. Bet saugos srityje svarbiausia yra ne išvaizda, o funkcija. O ją Ignalinos AE atlieka, iš išorės ne taip akivaizdžiai matomas, įrenginys — vadinamoji Avarijų lokalizacijos sistema ALS. Daugiaplanė ALS sistema yra viena projektinių charakteristikų, kurios išskiria Ignalinos AE iš kitų RBMK reaktorių tipo jėgainių. Ir vis tik, kokia yra avarijų tikimybė ir galimos jų pasekmės? Sauga yra per daug svarbi tema, kad apie ją būtų kalbama, remiantis emocijomis ir išankstinėmis nuostatomis. Būtina remtis objektyviais kriterijais, kuriuos galima apskaičiuoti ir pateikti absoliučiais įvertinimais. Tam buvo sukurta metodika, pagal kurią buvo galima palyginti skirtingų atominių elektrinių ir reaktorių saugą. Išsamių tarptautinių ekspertų studijos nustatė, jog šie tikimybines rizikas rodikliai modifikuoti Ignalinos AE yra sulaukiami su vakarietišku reaktorių rodikliais. Ignalinos AE reaktoriaus savo konstrukcija skiriasi nuo vakarietiško BWR tipo ir tikimybė, kad atsitiks koks nors trukdantis įvykis, yra didesnė dėl objektyvių priežasčių. Tai didesnis jėgainės sudėtingumas (žymiai didesnis vamzdžių, vamzčių bei su jais susijusių įrangos skaičius) ir žemesnė sovietų projektavimo bei sta-

ALIAS Čikagos skyriaus valdyba su prof. Kaziu Almenu. Sėdi iš kairės: Teodoras Rudaitis, Birutė Mickevičienė; stovi: Albinas Smolinskas, Laima Patašienė, prof. K. Almenas, Aurelija Dobrovolskienė, Rimas Gurauskas.

tybos kokybė. Tačiau tarptautinė komisija nustatė, kad Ignalinos AE yra stebėtinai atspari ir didžioji dauguma sutrikimų neprives prie radioaktyvios medžiagos išmetimo į aplinką. Tam reikėtų papildomo gedimo. Šis atsparumas taip pat turi objektyvias priežastis, kurias lemia reaktoriaus konstrukcija.

Dar ieškoma atsakymo į klausimą, kokios būtų pasekmės, jei grafito kuro kanalo tarpelis užsidarytų. Kaip rodo patirtis kituose RBMK tipo reaktoriuose, eksploatacijos metu šis tarpelis laipsniškai mažėja. Visiško tarpelio užsidarymo pasekmės nėra iki galo žinomos, bet yra būdų nuo jų apsisaugoti. Jau trijuose RBMK reaktoriuose užsidarys cirkonio vamzdžių tarpeliam, jie sėkmingai buvo pakeisti naujais vamzdžiais. 1997 m. pradėta plati ir dar tebevykdoma programa, pagal kurią pokyčiai grafito kuro kanalo tarpelyje yra nuolat stebimi ir matuojami. Iš turimų rezultatų matyti, kad Ignalinos AE tarpelio užsidarymo greitis yra mažesnis negu kituose to paties tipo reaktoriuose.

Panašūs teroristiniai išpuoliai, kokius patyrė World Trade pastatai New York mieste, Ignalinoje praktiškai neįmanomi dėl jos pastatų nedidelio aukščio. Mažesni lėktuvėliai gal ir sugebėtų įsirežti į elektrinės blokus, bet jų betoninės sienos yra pakankamai storos ir tvirtos, taip, kad tokį susidūrimą pajustų tik lėktuvas.

Profesorius Kazio Almeno nuomone, Ignalinos AE galėtų saugiai dirbti dar ilgas metus. Jos uždarymas surištas daugiau su ekonominiais, politiniais aspektais.

Paskaita buvo labai gyva ir

ALIAS Čikagos skyriaus pirm. Teodoras Rudaitis (kairėje) dėkoja prof. Kazii Almenui už puikią paskaitą.

įdomi. Profesorius Kazys Almenas, plačios erudicijos temperamentingas oratorius, sudėtingus ir komplikatuos dalykus vaizdžiai aiškino, pasitelkdamas net ir savo artistinius gabumus. Taip išvydome įtary bei nepasitiktą Ignalinos AE saugumu vakarieti, išgirdome jos statytojo ruso sprendimus, sutvirtintus charakteringais žodžiais.

Klausimų laviną šiaip ne taip sustabdęs, priminkaujantis Teodoras Rudaitis, padėjo pranešėjui ir įteikė atminimui, meninių fotografijų albumą. Jis trumpai peržvelgė ALIAS Čikagos skyriaus 2001-ųjų metų veiklą ir suteikė žodį sekretorei Laimai Patašienei. Tai buvo atsiveikimo kalba, nes Laima grįžta

gyventi į Lietuvą. Teodoras Rudaitis sutiko toliau pirminkauti ALIAS Čikagos skyriui, bet pakvietė vicepirmininkę spaudai Aureliją Dobrovolskienę eiti kopirūpininkės pareigas. Kiti valdybos nariai lieka tose pačiose pareigose: Birutė Mickevičienė — židininkė, Rimantas Gurauskas — vicepirmininkas organizaciniam reikalams, Albinas Smolinskas — vicepirmininkas renginiams.

Su pranešėju dar buvo galima bendrauti asmeniškai po meninės programos, kūrą pritarė sau gitara, atliko dainininkė Audronė Simanonytė. Visi buvo pakviesti pasivaikščioti valdybos moterų išradimais paruoštomis užkandėlimis.

Aurelija Dobrovolskienė

Pagerbė dr. R. Kašuba

Šių metų vasario 24 d., švenčiant Vydūno fondo 50 metų sėkmingos veiklos sukaktį, buvo įteikta vienas iš dviejų paskirtų žymenių dr. Romualdai Kašubai, Northern Illinois universiteto „College of Engineering and Engineering Technology“ dekanui. Antras žymuo ir piniginė premija teko Kęstutui Gudmantui, jaunam istorikui Lietuvoje.

Dr. Romualdas Kašuba gimė Kaune, kur baigė keturias IV Kauno gimnazijos (nuo 1988 m. Stepono Dariaus ir Stasio Girėno vidurinė mokykla) klases. Jis tuo labai didžiuojasi, nes toje mokykloje mokėsi su daugeliu draugų ir kolegų Lietuvoje bei JAV ir priklausė IV gimnazijos „Jie mokėsi čia“ draugijai. Po karo baigė lietuvių gimnaziją Miunchene. Universitetinius mokslus baigė University of Illinois, Urbana — Champaign, įsigydamas bakalauro, magistro ir daktaro laipsnį mechanikos inžinerijoje. 1957 metais Urbanoje įstojo į Akademinių skautų sąjungos Korp. Vytis ir buvo pakeltas į filisterius.

Prieš pereinant į akademinį pasaulį, dr. Romualdas Kašuba apie 10 metų dirbo pramonėje: TRW Inc. Cleveland, Ohio ir Danly Machinery Corp., Cicero, IL. Dirbant TRW Inc., dalyvavo „Saturn“, „Lunar Excursion Module“, įvairių kosminės erdvės skrydžių mechanizmų bei ginklų programose.

Vėliau Cleveland State universitete buvo profesorius, mechaninės inžinerijos skyriaus vadovas ir galiausiai inžinerijos doktoratų programos direktorius. Po valstybinio konkurso, paskirtas 1989 m. įgyvendinti naujos inžine-

Dr. Romualdas Kašuba

rijos mokyklos idėją Northern Illinois universitete. Tuo būdu, kaip pirmasis dekanas, dr. Romualdas Kašuba yra pagrindinis Northern Illinois universiteto (NIU) „College of Engineering and Engineering Technology“ įkūrėjas. Šiuo metu kolegija turi apie 160 bakalauro ir magistrantūros studentų. Baigiama išvystyti doktoratų programa. Kolegija turi 35 modernias laboratorijas elektros, mechaninės ir industrinės inžinerijos srityse ir taip pat dideles gamybos laboratorijas inžinerijos technologijos programose. Kolegija reikordiniu laiku gavo valstybinę akreditaciją ir iki šiol ją vadovauja dr. Romualdas Kašuba. Kaip įprasta JAV „College of Engineering and Engineering Technology“ (CEET) dekanas sudarė patarėjų tarybą. Iš 23 narių keturi yra lietuviai: Donatas Tijūnelis, Rimas Bublys, Stepas Matas ir, kai dirbo Čikagoje, prezidentas Valdas Adamkus. Šioje taryboje buvo ir Zenonas Pėtkus (jau miręs). (Nukelta į 4 psl.)

Lietuvių dailininkų paroda „Interactions“

Lelde Alida Kalmite

Kovo 23 d. Michigan City, IN, Meno centre („The John G. Blank Center for the Arts“) buvo atidaryta Amerikos lietuvių dailininkų draugijos paroda „Interactions“. Įžanginį žodį tarė Meno centro meno direktorė, latvaitė Lelde Alida Kalmite. Spausdiname jos straipsnį, parengtą pagal kalbą parodoje ir angliskame parodos kataloge talpinamą parodos recenziją. Tikimės, kad skaitytojai bus įdomu sužinoti nuomonę apie lietuviškąją kultūrą iš šalies.

Nuo to laiko, kai 1987 m. Kongresas paskelbė proklamaciją, kovo menų buvo skiriamas pažymėti moters įnašai Amerikos istorijai. 2002 m. programose „The National Women's History Project“ pabrėžiamas Amerikos moterų etninis įvairumas.

Nuo kovo 23 d. iki gegužės 11 d. „The John G. Blank Center for the Arts“ suteikia galimybę susipažinti su vienos etninės grupės, kuri atvyko į Ameriką norėdama išvengti religinio ir politinio persekiojimo, moterų menu. Tai lietuvių, kurių dešimtys tukstančių atvyko po II Pasaulinio karo, traukdamasios nuo sovietinio komunizmo. Parodoje – 36 menininkų kūrinių. Menininkės priklauso „The Lithuanian American Women Artists' Association“ (LAWAA) – Lietuvių dailininkų draugijai, įkurtai 1971 m. dailininkės Vandos Balukienės pastangomis. Ji skatino dailininkes moteris keistis idėjomis, dalyvauti grupinėse parodose ir viena kitą skatinti kūrybiniam darbui.

Į šios draugijos tikslus įeina ir jaunų moterų bei merginų skatinimas pasirinkti profesiją tradicinės meno šakose. Ši grupė rengdavo parodas ne tik lietuvių meno galerijose, bet ir kitose mokslo ir kul-

tūros institucijose, tokiose kaip Barat College, Beverly Art Center, Gary Art League, University Club, Balzekas Museum of Lithuanian Culture, Čiurlionis Art Gallery, Ukrainian Institute of Contemporary Art ant the Hyde Park Art Center.

Keletas parodų turėjo specifines temas, tokias kaip „Tavo įvaizdis“, „Lietuvių mistinės būtybės“ ir „Darbai ant popieriaus ir pluošto“. Nors ši veikla prasidėjo Čikagoje ir apylinkėse, draugija priima ir kviečia moteris ne tik iš JAV, bet ir iš kitų kraštų. Ir dabartinėje parodoje dalyvauja menininkės iš įvairių JAV vietovių, o taip pat iš Kanados ir Lietuvos.

Galimybė pažvelgti į šių moterų meną gali padėti lankytojams geriau išsitiurėti į vienos etninės grupės, kuri skaitlingai yra įsikūrusi Čikagoje ir apylinkėse bei Šiaurės Indianoje, kultūrą. Lietuva, esanti prie Rusijos vakarinės sienos, iš šiaurės nuo Lenkijos, yra išgyvenusi audringą istoriją – svetimųjų invazijas, tarp jų – ir nacių bei sovietų okupacijas XX amžiuje. Nepaisant to, Lietuvos kultūra prie Baltijos jūros išsivystė prieš daugelį šimtmečių ir lietuvių buvo vieni paskutiniųjų, kurie priėmė krikščionybę, tuo metu neštą kalavijų ir ugnimi. Vėlesniais amžiais dauguma lietuvių priėmė katalikų tikėjimą ir iš to išaugo meno formos, sintetinančios vietinio ir krikščioniškojo meno elementus.

Garsiausias XX a. lietuvių menininkas yra M. K. Čiurlionis. Kai kurie žinovai laiko jį pirmuoju menininku, kuris tapo netradiciškai, kaip ir jo bendraamžis rusų dailininkas W. Kandinskis, laikomas mo-

Dailininkai, atsilankę Lietuvių dailininkų parodoje „Interactions“ atidarymo iškilmėse. Iš kairės: Magdalena Stankūnienė, Marija Ambrozaitienė, Daiva Karužaitė, Vincas Lukas, Vanda Aleknienė.

dernistu. Čiurlionis ypač domėjosi regimųjų menų ir muzikos ryšiais. Jo kūrinių mistiškumas pabrėžia žmogaus ryšį su gamta ir visata.

XX a. lietuvių meno istoriją sukomplikavo politiniai įvykiai. Lietuva išgyveno tik trumpą nepriklausomybės laikotarpį tarp dviejų pasaulinių karų, po kurių sekė 50 metų sovietų okupacija ir nepriklausomybės atkūrimas prieš dešimtmetį. Lietuviai menininkai, kūrę prie komunizmo režimo, įvairiais būdais reaguodavo į laisvos išraiškos trūkumą. Tuo metu, kai buvo skatinamas socialistinis realizmas ir visi tautiniai simboliai uždrausti, Vakarų modernios idėjos ir abstraktus menas buvo uždraustas ir laikomas išsigimusių. Daug menininkų kūrė slapta, turėdami mažai vilties, kad jų kūrinius išvys platesnė auditorija.

Lietuviai imigrantai, kurie pasitraukė į Vakarus po II Pasaulinio karo, turi savo atskirą šio laikotarpio istoriją ir kūrinių, esantys šioje parodoje, reprezentuoja skirtingų kartų ir skirtingų krypčių meną. Galima išskirti 3 atskiras grupes. Po II Pasaulinio karo atsiradusi Amerikoje grupė pasijuto svetimėje, dinamiškoje, daugiakultūrinėje aplinkoje. Šios kartos meni-

Lietuvių dailininkų darbų parodos kuratorė dail. Ada Sutkuvienė prie dail. Veronikos Švabienės kūrinių.

ninkės išlaiko glaudžiausius ryšius su tradicinėmis lietuvių liaudies meno formomis ir metodais. Daug menininkų yra iš kitos generacijos, tų, kurios gimė ir mokslus išėjo jau už Lietuvos ribų. Jų žvilgsnis į aplinką tarsi dvejetainis, jaunosios menininkės atsiliepia į savo „bikultūros“ padėtį ir ieško savų kelių. Paskutinioji grupė – tai neseniai atvykusios jau iš nepriklausomos

Lietuvos, bet yra gavusios meninį išsilavinimą sovietiniais metais. Po to, kai supuvo Sovietų sąjunga, menininkai buvo tiesiog priblokšti staigiai užplūdusiu iš Vakarų meno idėjų. Ši grupė persiėmė jomis, ir postmodernizmas tapo norma, bet jos neatsisakė ir savo turtingo kultūrinio paveldo. Daugelis šių menininkų tęsia meno studijas JAV. Dabartinė paroda tai ir rodo. Kaip visas modernus menas, lietuvių dailininkų kūrinių yra labai skirtingi – nuo avangardinių instaliacijų iki batiškos, keramikos ir net kūrinių iš odos. Dauguma šios parodos dalyvių yra profesionalės, kitoms menas buvo šalia kitų užsiėmimų, ir bendravimas su kitomis menininkėmis lietuvių dailininkų draugijoje yra bandymas pakelti jų kūrybos lygį iki profesinio.

Daugelis kūrinių pavadinimų siejami su gamta ir mitologija (Aušrinė, Laima, Saulė, Rasa, Eglė, Danguolė). Per visą parodą eina mito ir gamtos tema. Ryškiai pabrėžiamas vaizduotės pasaulis. Fantazija, intuityva, mistiškumas, poezija ir mitologinės būtybės bei mitinės idėjos yra dominuojantys parodos elementai. Meninė tradicija, paremta tipiška etnine istorija, mūsų globalinėje ir viena kitą veikiančioje kultūroje yra sunku išlaikyti. Galbūt polinkis fantazuoti pragyvens kitus tradicinius lietuvių meno aspektus, kurie remiasi dėmesiu medžiagai ir dekoratyviniam elementui. Nepaisant mokslo ir technologijų pažangos, pastaraisiais dešimtmečiais didžiulį pasisekimą turi fantastiniai filmai. Tai rodo, kad domimasi, kas yra anapus kasdieninės buities. Ir ar piktas dievas Perkūnas iš tikrųjų yra taip toli nuo sąvokų, kurias atskleidžia modernusis mokslas, aprašydamas dažnai žiaurų ir fantastišką pasaulį?

Parengė

Aldona Šmulkštienė

Kai bijai skristi

Atkelta iš 2 psl.

Neįtartinas. Kaip Agatha Christie kriminaliniuose romanuose...

Aplink tebevirė erzelis. Kažkienu pašaukti, atskubėjo, konduktorius ir dar kažkoks uniformuotas traukinio palydovas. Jie bandė klausinėti storulę Maggie, bet toji tik rankom mosikavo ir šaukė:

— Nubaus jį Viešpats! Nepasieks jis savo kelionės tikslo! Bus jam „Allegheeny moon“ tam plėšikui! Padainuos jis kalėjime!

Sąmyšis tęsėsi, kol pareigūnai išsivedė Maggie į kitą vagoną ramesniam įvykio aptarimui. Keleiviai rimo, nors klausimai, pasipiktinimai, kaltinimai ir net pašaipos Maggie adresu dar skraidė po vagoną. Gerai, kad netrukus pasiekėm Washingtoną. Dar kartą perkirtom tingią rudą Potomac upę, ir vėl po kelerių metų galėjau pasigrožėti tolimojo dunksančio pirmojo prezidento obelisku.

Bet iš minties man nedilo tas nemalonus įvykis. Gaila buvo ir apvogtos Maggie, ir apkaltinto Batuoto Katino. Nenorėjau tikėt, kad jis apkraustė storulės rankinuką ir tiek! Staiga prisiminiau Mr. Palumbo. Jis taip pat dingio iš vagono. Naktį. Galėjo mitriai apsisukt, juk visi buvom sumigę, susnūdę... Vėl prisiminiau savo sapną: lyg kažkas klausinėjo tą Balandį „ar turi?“, o jis lyg kažkam kažką davė... O gal tai nebuvo sapnas? Ką

vežė jis mažam lagaminėly? Netikiu, kad jam būtų reikėję Maggie pinigėlių. Kažkas buvo svarbiau. Ką jis kažkam perdavė. Ar iš tikrųjų jis pardavinėjo vaistažoles ir ionizuotą orą? Įsileidau į nemalonus, net baisius svarstymus. Mintyse pradėjau sijoti Mr. Palumbo plepėjimą apie tą keistą preparatą, kuris apsaugo nuo „anthrax“. O gal — atvirkščiai? Gal ta „tūtelė po kaklu“ pilna tų bacilų? Ak, greičiau išlipt iš šito vagono, palikt tą traukinį! Lėktuvu būčiau seniai nuskrudis!

Kalėdiniais blizgučiais išpuštoje Washington Union stoty atsisveikinau su strikinėjančiais, plepančiais Mairka ir Meizam ir su jų mama. Vaikams kioske nupirkau po šokoladinį „Stantą“, o mudvi dar kartą apgailėjom vargšę Maggie.

— Žinot, aš netikiu, kad tas vyrukas, tas juokingas, Cat Ballou, vagis — pasakė moteris, — vagone buvo daug žmonių, be to, nemažai keleivių pereinavo ir iš kitų vagonų... Bet tas vyras, kur šalia jūsų sėdėjo, ir kalbėjo apie „anthrax“, atsimenat? Jis man visai nepatiko.

Atsisveikinom draugiškai — ilgos kelionės bendrakeleivės. Kai, bijai skristi, važiuoji traukiniu — nei greičiau, nei patogiau, bet idomiau! Ar saugiau? Į tai galėtų atsakyti Cat Ballou ir Mr. Palumbo. Bet kur jie?

VYDŪNO FONDAS PAGERBĖ DR. R. KAŠUBA

Atkelta iš 3 psl.

Dr. Romualdas Kašuba yra sudaręs bendradarbiavimo sutartį tarp Northern Illinois universiteto ir Kauno Technologijos universiteto. NIU ir KTU dabar vykdo vieną, JAV finansuojamą, „smart materials“ projektą, kuris igalina profesūros trumpalaikius pasikeitimus ir bandymus Kaune. Be to, CEET magistro inžinerijos studijose yra keli studentai iš Kauno Technologijos universiteto. Dr. Romualdas Kašuba buvo Vytauto Didžiojo universiteto Atkuriamojo senato narys ir Kauno Technikos universiteto senato narys. Jis palaiko glaudžius ryšius su Lietuvos mokslo ir mokymo institucijomis, Lietuvos Mokslininkų sąjunga ir atskirais mokslininkais. 1998 metais Kauno Technikos universitetas suteikė jam garbės daktaro vardą, o 1999 metais Lietuvos Mokslo akademija išrinko jį užsienio nariu.

Prof. dr. R. Kašuba sukūrė EOGENES (Engineering Oriented General Education for Non-Engineering Students) — unikalią technškai humanitarinę programą ne inžinieriams, kuri supažindina juos su inžinerijos pagrindais. Šią programą gali pasirinkti humanitarinių, vadybos, pedagogikos, meno mokslų studentai, kad susipažintų su inžinerijos ir technologijos problemomis, aplinkos ir kultūros pasikeitimais dėl technologijos įtakos. Be to, dr. Romualdas Kašuba yra autorius daugiau kaip 40 pat skelbtų mokslinių ir pedagoginių straipsnių ir maždaug tokio pat skaičiaus mokslinių bei pramoninių studijų darbų, kurių negalima skelbti atviroje mokslinėje spaudoje. Jo akademiniai darbai (vėjo turbinų, jėgų perdavimo ir sistemų modeliavimo) buvo paremti apie dviejų milijonų

dolerių valstybiniais ir pramonės „grantais“. Žymenų yra gavęs iš American Society of Mechanical Engineers (Fellow), Tau Beta Pi, Sigmas Xi, NASA, UNESCO tarptautinio inžinerijos mokslo centro. 1994 ir 2001 metais Tokijo Institute of Technology buvo pakviestas vizituojančiu išliukioju profesoriumi. Su pasikaitomis ir seminarais bent keletą kartų lankėsi Lietuvoje, taip pat Japonijoje, Kinijoje, Vokietijoje, Danijoje, Italijoje, Australijoje, Lenkijoje, Venesueloje ir Prancūzijoje. Daugumas dr. Romualdo Kašubos pedagoginių straipsnių buvo išleisti UNESCO tarptautinio inžinerijos centro leidiniuose.

Ritonė Rudaitienė

„BALTICUM ORGANICUM SYNTHETICUM 2002“

Tai antras organinės chemijos simpoziumas Vilniuje (pirmas įvyko prieš dvejus metus), kuris įvyks birželio 23-27 d. Garsūs organinės chemijos specialistai iš viso pasaulio susiplauks Vilniui. Bus 15 plenumo pranešimų. Svarbiausia tema yra naujų vaistų atradimas ir gaminimas. Bent trys iš penkių organizatorių dirba vaistų pramonėje. Tai Jonas Duncia ir Joan Pesti iš Bristol-Myers Squibb ir Janis Upeslaci iš Wyeth. Duncios ir Pesti Dupont vaistų skyrius buvo parduotas BMS bendrovei. Jiems yra sunku išlaiviruoti tuose pasikeitimuose. Organizatorius Lietuvoje yra profesorius Eugenijus Butkus. Tikroji žvaigždė yra penktas organizatorius Queens universiteto profesorius Viktoras Snieckus, kuris surengia daug simpoziumų per visą pasaulį ir privilegija savo garsius pažįstamus atvykti į Vilnių. Visi organizatoriai nusipelnė pagarbos. Gal New Yorko Mokslių akademija galėtų išleisti simpoziumo darbus?

Saulius Šimoliūnas

Aldona ir Donatas Pečiūrai „Interactions“ parodos atidaryme.

Dail. Magdalena Stankūnienė (kairėje) prie savo batikos su JAV I.R. Kultūros tautos namų Auksrele Sakalaite.

Dailininkės (iš kairės) Irena Šaparnienė, Vanda Aleknienė ir žurn. Vytautas Kasniūnas.

Parodos lankytoja Nijolė Voketaitienė.

Visos nuotraukos M.B.S.